

RECYCLING

in de mode-industrie

**Een circulaire
economie in 2050**

**ETHISCH
FASHION STYLIST
ASHNA CHHATTA
OVER
MISSTANDEN IN
DE MODE-
INDUSTRIE**

**OUIAM ZIRAR OVER ACM
ONDERZOEK
NAAR
KLEDINGAANBIEDERS
& DUURZAAMHEIDS-
CLAIMS**

Exclusief:
podcastlijst over
duurzaamheid
en recycling in de
mode -industrie



**WAT MAG ER
WEL EN NIET
IN DE
TEXTIEL-
BAK?**

Hoe duurzaam is gerecyclede mode? Een vraag dat vast wel eens door je hoofd heeft rondgespookt. Steeds meer kledingmerken bieden een duurzame kledinglijn aan met een groen label en adverteren erop los met vage termen als 'duurzaam', 'gerecycled', 'bewust' en 'circulair'. Zonder verdere uitleg zou je al snel geloven dat zo een kledingstuk een verantwoorde keuze is. Maar is dat wel zo?



Hoofdredacteur Kim Suos

De kledingindustrie is een van de meest vervuilende industrieën ter wereld. Hoewel er stappen de goede richting in worden gezet om meer duurzame en recyclebare kleding te produceren, zijn we er nog lang niet. Het is dus uiterst terecht dat er nog veel kritiek is op en vragen zijn over 'groen geproduceerde' kledinglijnen.

Uit een onderzoek van Radar van AVROTROS (in 2021) blijkt dat meer dan de helft van de 21 duizend correspondenten nauwelijks of helemaal geen vertrouwen heeft in de duurzame beloftes van modebedrijven. Ook bewijzen diverse onderzoeken dat veel ecolabels niet worden onderbouwd, of zijn gebaseerd op misvattingen over duurzaamheid. Dat de kledingindustrie een greenwashing-probleem heeft, is duidelijk. Zo blijkt ook uit het onderzoek van Autoriteit Consument en Markt (ACM) in 2021. Zes van de tien modebedrijven die daarbij onderzocht werden, hadden misleidende duurzaamheidsclaims gedaan. Naast greenwashing bestaat er bovendien ook zoiets als socialwashing. Daarbij wekken merken de indruk dat ze van alles doen om eerlijke arbeidsomstandigheden in de productieketen te verbeteren, maar in werkelijkheid gebeurt er weinig of niks. Tijdens deze eerste editie van het magazine wordt er gefocust op misleidende duurzaamheidsclaims, wetten en initiatieven omtrent textiel, het textiel recyclingproces en geven we tips hoe jij kunt bijdragen aan een circulaire economie.

Aan het eind van deze editie beantwoorden we de stelling: modebedrijven die beweren gerecyclede mode te verkopen liegen.



Inhoud

4

**Misleidende
duurzaamheidsclaims**

7

**Het textiel recycling
proces**

9

Stellingen

6

**Recyclen van kleding,
kinderspel?**

8

**Nederland circulair
in 2050**

INFORMATIE

Scan voor
podcastlijst



Kopfoto online: stockfoto door Ksenia Chernaya via Pexels
Kopfoto magazine: stockfoto door Ron Lach via Pexels
Informatie video textielbak: via HVC | Animatievideo door: Kim Suos
Informatie datavisualisatie: via CBS door: Kim Suos
Visualisatie 'circulaire' textielketen door: Kim Suos

Misleidende duurzaamheidsclaims



De laatste jaren zijn consumenten steeds meer geïnteresseerd in de duurzaamheidsimpact van producten en diensten die zij aanschaffen. Hierdoor vinden zij het steeds belangrijker om duurzame en verantwoorde keuzes te maken. Toch tonen diverse onderzoeken aan dat consumenten claims over duurzaamheid als onbetrouwbaar beschouwen.

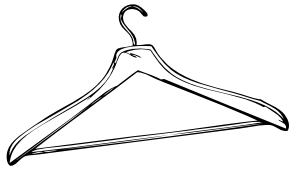
Zo heeft de Autoriteit Consument en Markt (ACM) samen met andere Europese toezichthouders een online inventarisatie gedaan van duurzaamheidsclaims. Op basis van deze inventarisatie heeft de ACM gekozen voor een onderzoek in drie sectoren, waaronder kleding. Als onderdeel van het onderzoek heeft de ACM op 30 april 2021 brieven gestuurd naar meer dan zestig kledingaanbieders met het verzoek hun duurzaamheidsclaims te controleren en zo nodig aan te passen. Dit om ze in lijn te brengen met de wetgeving inzake oneerlijke handelspraktijken. Vanaf 14 juni 2021 zou de ACM onderzoeken voortzetten en handhaven bij partijen met blijvende misleidende duurzaamheidsclaims.

Aanleiding onderzoek

Consumenten die duurzame kleding willen kopen hebben recht hebben op juiste, duidelijke en controleerbare informatie. De ACM stuitte tijdens hun online inventarisatie op veel mogelijk misleidende duurzaamheidsclaims. Dit terwijl claims niet het vertrouwen en de verwachtingen mogen wekken die het bedrijf niet kan waarmaken. Ethisch fashion stylist Ashna Chhatta: "Het gevolg van de groeiende behoefte van consumenten naar duurzaamheid en recycling is dat je bij veel grote ketens greenwashing ziet. Dit houdt in dat een bedrijf of organisatie zich groener of maatschappelijk verantwoordelijker voordoet dan hij in werkelijkheid is." De fashion stylist ziet liever dat bedrijven eerlijk toegeven dat ze ambities hebben waar ze op dit moment nog aan moeten werken. Ouiam Zirar, projectleider voor het onderzoek Duurzaamheidsclaims in de kledingindustrie bij de ACM geeft aan: "Vooral algemene claims als 'groen', 'duurzaam' of 'bewust' worden vaak niet onderbouwd.

Ook is het meestal niet in één oogopslag duidelijk waarom de claim voor dat specifieke product wordt gebruikt en op welk onderdeel de claim van toepassing is (de verpakking of het product zelf). Daarnaast wordt niet altijd toegelicht op het kledinglabel of de productpagina waarom het item duurzaam is en hoe groot het duurzaamheidsvoordeel is."

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) is een onafhankelijke toezichthouder die onder andere toezicht houdt op het consumentenrecht. Het doel van het toezicht van de ACM op duurzaamheidsclaims is om bij te dragen aan voldoende informatie en vertrouwen, zodat consumenten een goede beslissing kunnen nemen over de aankoop van een product of dienst. Ook is het doel van de ACM om bedrijven te beschermen tegen oneerlijke concurrentie van bedrijven die zich niet aan de regels houden.



“Om duidelijk te maken voor bedrijven welk duurzaamheidsvoordeel het product heeft, is het belangrijk om termen als ‘eerlijk’, ‘groen’, ‘ethisch’, ‘circulair’, ‘duurzaam’, ‘fair’, ‘eerlijke lonen’ concreter te maken of uit te leggen. Voor consumenten zijn deze termen toch wat vaag”, laat Zirar weten.

Door het gebruik van een algemene term als ‘duurzaam’ zonder enige specificatie van het duurzaamheidsvoordeel kan er bij consumenten verwachtingen worden gewekt dat het product geen negatief of alleen een positief effect heeft op milieu, dier en de mens. Als de kledingaanbieder deze verwachtingen niet kan waarmaken dan kan dat misleidend zijn. Fashion stylist Ashna geeft aan dat de modewereld nog grote stappen moet zetten om volledig transparant te zijn en dat dit moeilijk te controleren is. “(Fast) fashion ketens denken soms dat ze een order afleveren bij een goede fabriek, maar omdat de collectie zo snel geproduceerd moet worden is de kans groot dat die fabriek de order weer onderschuift aan een kelder waar bijvoorbeeld kinderen aan het werk zijn. Dit wordt onder de radar gedaan en daar worden ook de desbetreffende modebedrijven niet van op de hoogte gesteld.”

Wanneer een kledingbedrijf ‘gerecycled’ op het label mag zetten is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. De ACM baseert zich op de Europese richtlijn ‘oneerlijke handelspraktijken’. Zirar: “Het beste voor kledingaanbieders is om hun claim zo concreet mogelijk te verwoorden. Dat kan bijvoorbeeld

door een percentage te noemen. De claim ‘gerecycled materiaal’ zonder enige toelichting wekt de verwachting dat het product grotendeels is gemaakt van gerecyclede materialen. Als het product uiteindelijk maar van 10% gerecycled materiaal is gemaakt, dan kan dat misleidend zijn.” Stylist Ashna vult aan: “Zodra er op het label staat dat het product is gemaakt van gerecycled materiaal, dan mag dit ondanks dat er bijvoorbeeld maar een klein percentage gerecycled is of als het materiaal niet duurzaam geproduceerd is. Eindstand liegen kledingbedrijven er niet over, maar persoonlijk vind ik dat natuurlijk niet eerlijk. Andere facetten als de arbeidsomstandigheden en transport worden buiten beschouwing gelaten. Daar is eigenlijk nog geen officiële regel voor.”

Als bedrijven het alleen over gerecycled materiaal hebben en niet over de arbeidsomstandigheden of het loon, dan is het lastig om daar iets van te zeggen. Maar als een product duurzaam wordt genoemd, dan wekt dat de verwachting dat het op alle vlakken duurzaam is en moet dat worden onderbouwd. Zirar: “De ACM vindt het belangrijk dat de consument een weloverwogen keuze kan maken. En dat kan alleen als de informatie over duurzaamheid juist, duidelijk en controleerbaar is.”

Boetes en dwangsommen

Als bedrijven consumenten misleiden over de duurzaamheid van hun producten, dan kan de ACM boetes of last onder dwangsommen opleggen. “Het gaat om 150 duizend tot 600 duizend

euro per overtreding. Bij een hogere omzet worden er percentages (0.75 tot 7.5 procent) over de omzet berekend”, laat Zirar weten.

Resultaat onderzoek

“Het is mooi om te zien dat kledingbedrijven actief bezig met hoe ze hun informatie correct moeten weergeven. Na het publiceren van de leidraad zijn er veel gesprekken met bedrijven geweest”, vertelt Zirar. Ook de sectorbrief heeft veel losgemaakt. “Naar aanleiding daarvan hebben we veel vragen gehad van bedrijven, brancheorganisaties en andere stakeholders”, vervolgt ze.

Leidraad duurzaamheidsclaims

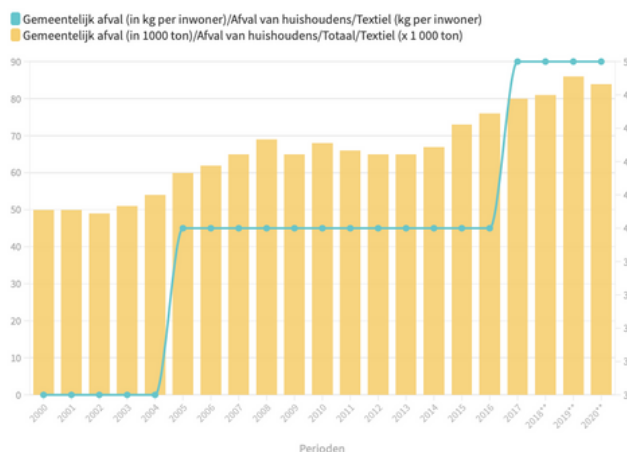
Begin 2021 heeft ACM de ‘Leidraad duurzaamheidsclaims’ naar buiten gebracht. Hierin staan vijf vuistregels voor het gebruiken van duurzaamheidsclaims en voorbeelden om bedrijven te helpen bij het formuleren hiervan.

- 1** Maak duidelijk welk duurzaamheidsvoordeel het product heeft.
- 2** Onderbouw duurzaamheidsclaims met feiten en houd ze actueel.
- 3** Vergelijkingen met andere producten, diensten of bedrijven moeten eerlijk zijn.
- 4** Wees eerlijk en concreet over de duurzaamheidsinspanningen van uw bedrijf.
- 5** Zorg dat visuele claims en keurmerken behulpzaam zijn voor consumenten en niet verwarrend.

Recyclen van kleding, kinderspel?

FFact heeft in opdracht van Rijkswaterstaat de 'Massabalans van in Nederland afgedankt textiel 2018' in kaart gebracht. Het resultaat van dit onderzoek is een belangrijk onderdeel voor het beleidsprogramma circulair textiel 2020-2025. Uit het onderzoek blijkt dat in Nederland ongeveer 45% van het gescheiden textiel wordt ingezameld, terwijl 55% bij het restafval verdwijnt. Het gescheiden textiel wordt voor 53% hergebruikt en voor 33% gerecycled. Ongeveer 84% van het textiel gaat naar het buitenland. 33% textiel is dus geschikt voor recycling, maar in realiteit wordt slechts 1% textiel gerecycled tot nieuwe kleding. Zo een 12% wordt gedowncycled en 87% van het textielafval gaat gewoon verloren.

In deze datavisualisatie is het gemeentelijk textielafval - in kg per inwoner en in duizend ton - weergegeven. De visualisatie laat een duidelijke stijging zien van het textielafval in de afgelopen twintig jaar. Ga voor de digitale datavisualisatie naar het online artikel op de site.



Best gek toch, dat grote fast fashion ketens massaal kleding inzamelen en doen blijken dat hun recycling succesvol is? Het recyclen van textiel is namelijk nog zo complex, dat het bijna onmogelijk is om zulke grote hoeveelheden kleding van lage kwaliteit op een correcte manier te recyclen. Fashion stylist Ashna bevestigt: "Omdat wij zo goedkoop kleding kunnen kopen van lage kwaliteit zitten er meestal verschillende percentages materialen in. Het is lastig om deze materialen te scheiden en daar weer nieuwe garens van te maken. Textiel kun je het best recyclen als het uit één soort materiaal bestaat." Het feit dat textielrecycling 30 tot 50% duurder is dan het garens maken van nieuwe vezels, roept wederom vragen op bij duurzaam gerecyclede kleding van fast fashion ketens. En met name de goedkope verkoopprijzen.

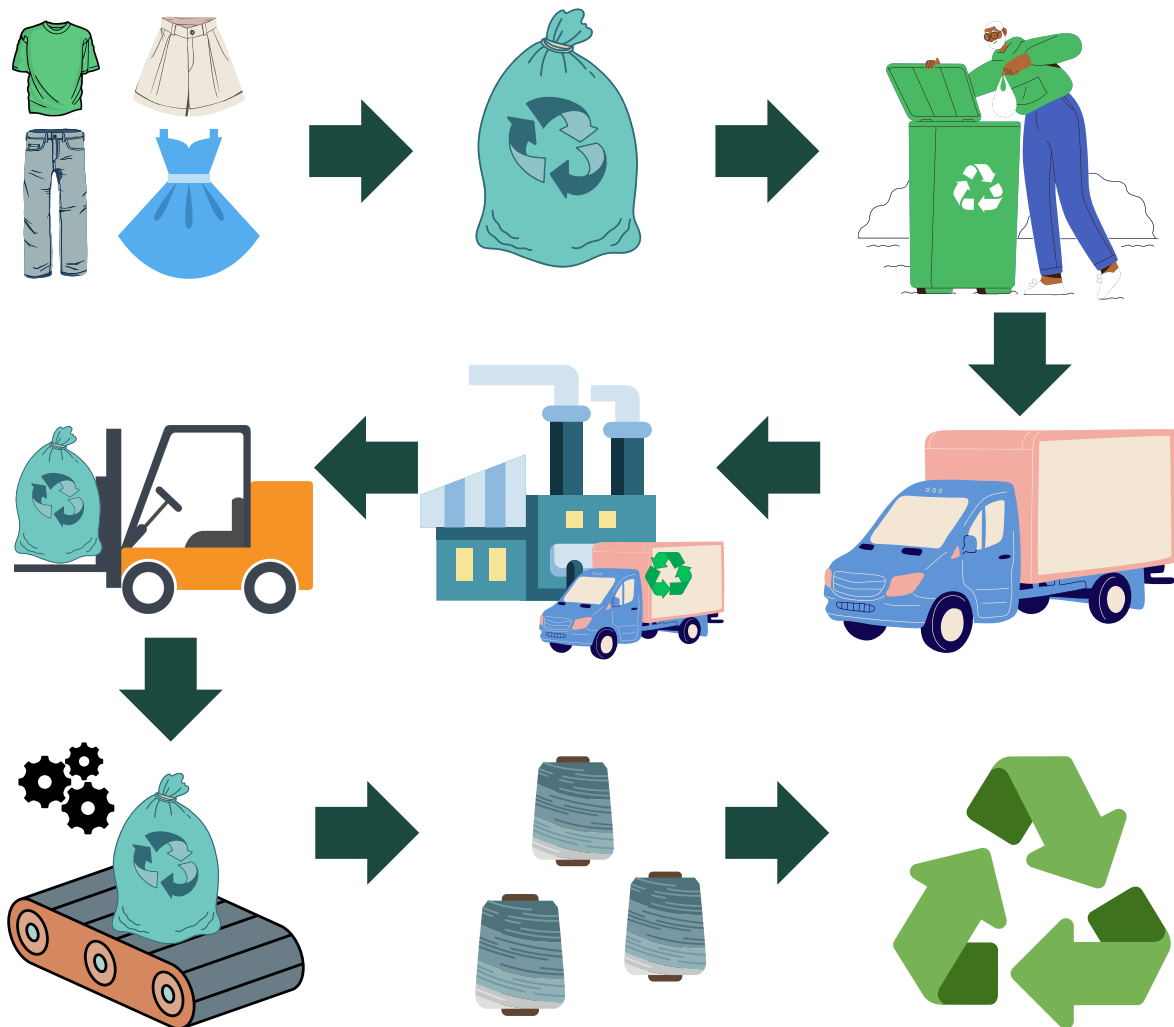
Nog iets wat Ashna erg problematisch vindt, is dat er op grote schaal een doorgang is gevonden om polyester te recyclen. Polyester is naast katoen de belangrijkste grondstof voor textiel. "Zodra polyester wordt gewassen komen er microplastics vrij die vervolgens weer in het milieu terecht komen. Mensen denken goed bezig te zijn door iets te kopen van gerecycled materiaal, maar zijn eigenlijk het probleem alleen maar aan het verschuiven." Bij de recycling van PET-flessen speelt hetzelfde probleem. "Ik vind het heel goed dat er wordt gerecycled met PET flessen, maar gebruik het in zonnebrillen, jassen of in de bouwindustrie, maar niet voor kleding. Ook dan verschuif je het probleem. Waszakken om microplastics op te vangen verbazen mij ook, want die waszakken zijn ook weer gemaakt van materiaal dat plastic afgeeft."

Zelf ook meewerken aan een circulaire economie? In de explainervideo op onze site (of scan de QR-code) staat uitgelegd wat wél en wat niet in de textielbak mag en tips voor als je textiel wil inleveren.



Het textielrecyclingproces

Weten wat er gebeurt nadat jouw kleding in de textielbak is terecht gekomen? In onderstaande visualisatie - aangevuld met tekst - is op een eenvoudige manier weergegeven hoe het textielrecyclingsproces in zijn werk gaat.



- Huishoudelijke inzameling textiel in plastic zak
- Inzameling kledingcontainers of 'huis-aan-huis' > inzamelaar zorgt voor gescheiden inzameling. Dit kan gebeuren door een gemeente, publieke inzamelorganisaties of één van de inzamelorganisaties gespecialiseerd in textiel.
- Textiel wordt opgehaald door vrachtwagens met handmatige of machinale inname
- Ingezameld textiel naar inzamel-en/of sorteercentra
- Hier wordt kleding van restafval ontdaan en gesorteerd op bruikbaarheid, kwaliteit, soort en materiaal
- Kwalitatief herdraagbaar textiel vooral verkocht in Nederland, Oost-Europa en Afrika
- Minder kwalitatief, maar herdraagbaar textiel wordt in balen geperst en op soort verkocht of verscheept
- Niet herdraagbaar, maar kwalitatief bruikbaar textiel wordt gerecycled en als nieuwe grondstof ingezet
- Afgekeurd textiel wordt afgevoerd naar een AVI en verbrand
- Het textielrecyclingproces is streng gecertificeerd ten behoeve van kwaliteitsnormen en transparantie.

Nederland circulair in 2050

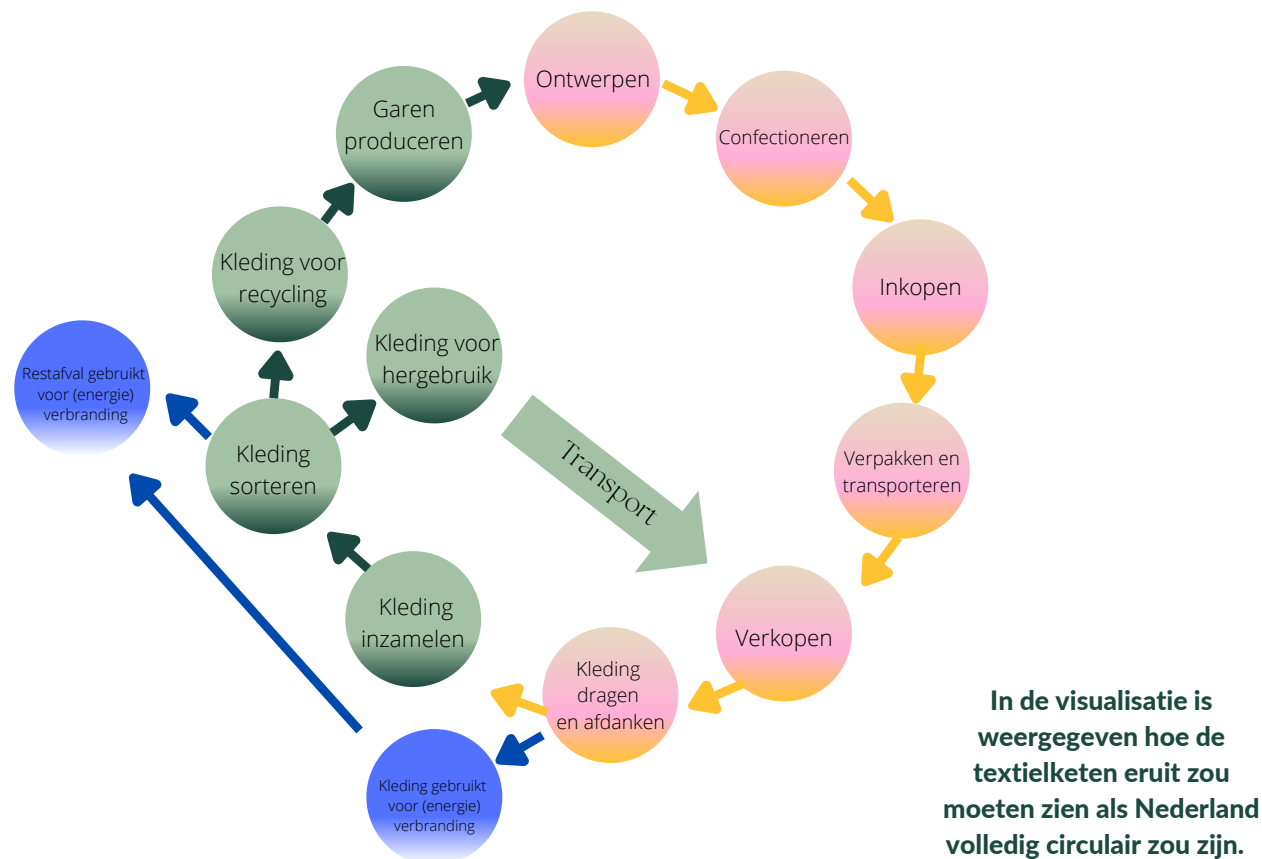
In 2016 heeft het kabinet een plan opgesteld hoe onze economie kan veranderen naar een duurzame, volledig circulaire economie in 2050. In het programma wordt omschreven wat nodig is om zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan. Drie jaar later, in 2019, heeft het kabinet een uitvoeringsprogramma gepubliceerd met concrete acties voor de periode 2019 tot en met 2023. Een voorbeeld uit het uitvoeringsprogramma gericht op textiel:

Met de textielsector worden stappen gezet om uitgebreide producentenverantwoordelijkheid in te voeren. Wat inhoudt dat de producent verantwoordelijk blijft voor het textiel dat ze maken, ook als het afgedankt en dus afval wordt. In 2021 heeft de overheid het Circular and Fair ICT Pact (CFIT) gestart. De overheid werkt hierin samen met andere landen om ICT in te kopen op een duurzame manier, waarbij gelet wordt op innovatie, circulariteit en sociale voorwaarden.

In 2030 is het doel om Nederland 50% minder primaire grondstoffen te laten gebruiken (mineralen, metalen en fossiel). En uiteindelijk moet Nederland in 2050 een circulaire economie hebben. Dit houdt in: zoveel mogelijk duurzame hernieuwbare grondstoffen gebruiken, producten en grondstoffen hergebruiken en geen afval. Hoe mooi het ook klinkt, vooral in de textielindustrie moeten er nog grote stappen worden gemaakt. "Op dit moment willen we zoveel mogelijk gerecyclede materialen hebben, maar omdat we eigenlijk nog in de innovatieve fase zitten moeten we nog veel uittesten om het op grote schaal te kunnen aanbieden. Dat is nog best wel een uitdaging", vertelt Ashna. Toch valt haar op dat kledingbedrijven stappen de goede richting in zetten.

Om het proces van een circulaire economie te versnellen is Nederland lid van het 'Platform for Accelerating the Circular Economy (PACE)'; een samenwerkingsverband van meer dan veertig andere landen, bedrijven en internationale organisaties. Zo komt er niet alleen landelijk een verandering, maar ook internationaal.

De 'circulaire' textielketen





Stellingen

Scan voor
podcastlijst



Gerecyclede mode is duurzaam

Zoals eerder in een van de artikelen ter sprake is gekomen, is dat kledingmerken al 'gerecycled' op het kledinglabel mogen zetten als een klein percentage van de stof is gerecycled. Dit terwijl het over het algemeen een vrij misleidende claim is. Ook worden facetten als de arbeidsomstandigheden en het transport hierbij buiten beschouwing gelaten. Toch is een gerecycled item niet per direct duurzaam.

Zoals ethisch fashion stylist Ashna Chhatta zei: 'Eindstand liegen kledingbedrijven niet, maar persoonlijk vind ik het niet eerlijk.' Ondanks dat de fashion stylist vooruitgang ziet bij bedrijven omtrent hun duurzaamheidsbeleid, is er op dit moment nog veel intransparantie. Het kan dus zomaar zijn dat bij de kledingproductie van fast fashion ketens gesjoemeld wordt, en de productie wordt uitbesteed aan arbeiders met slechte werkomstandigheden. Dit gebeurt onder de radar. Een grote fashion keten kan dan alsnog denken dat hun kleding duurzaam wordt geproduceerd, terwijl dat niet zo is. Tevens is er veel kritiek op kledingitems van gerecycled polyester en PET flessen. De microplastics die vrijkomen in de natuur is natuurlijk helemaal niet duurzaam te noemen. Om de stelling te beantwoorden: nee, gerecyclede mode is niet altijd duurzaam.

Modebedrijven die beweren gerecyclede mode te verkopen, liegen

Het antwoord op deze stelling blijft complex. Veel kledingbedrijven zijn nog erg onduidelijk wat betreft hun duurzaamheidsclaims en daardoor is het lastig te verklaren of ze volledig de waarheid spreken. De claims mogen namelijk niet het vertrouwen en de verwachtingen wekken die het bedrijf niet kan waarmaken. En een 'gerecycled' en 'duurzaamheids' label op een kledinglijn plakken is zo gedaan. Toch blijven we positief en is het antwoord op deze stelling: modebedrijven die beweren gerecyclede mode te verkopen liegen niet. Stel er wordt onder de radar gesjoemeld met de productie, dan zullen zij hier ook geen weet van hebben. Maar als het kledingbedrijf de recyclings productie in eigen hand heeft dan ontkracht dat de stelling ook. Daarnaast maakt het niet uit hoeveel procent van het product gerecycled is. Wél is het belangrijk om de begrippen 'duurzaamheid' én 'gerecycled' niet beide op het label te plakken. Bij de algemene term 'duurzaam' kan er bij consumenten namelijk de verwachting worden gewekt dat het product geen negatief of alleen een positief effect heeft op het milieu. En een duurzaam gerecycled product is niet per definitie duurzaam.

Advertentie

Circular Textile Days 13 & 14 september 2022



Locatie: 1931 Congress Centre, 's-Hertogenbosch